

Portal de muralla al C/ Major

Carme

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: C/Major amb Plaça d'Espanya
Emplaçament A l'extrem sud del C/ Major, tocant a la plaça d'Espanya, dins el nucli antic de la vila.

Coordenades:

Latitud: 41.53222
Longitud: 1.62
UTM Est (X): 384877
UTM Nord (Y): 4598761

Classificació

Número de fitxa 08048 - 21
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XII-XX
Any 1167
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari Si, IPA 12198
Generalitat i altres inventaris

Accés Fàcil
Ús actual: Estructural
Titularitat Privada
Titular: 08047A00200050

Fitxes associades:

[Nucli antic](#)

Autoria de la fitxa Jordina Sales Carbonell; Natalia Salazar Ortiz

Data de registre de la fitxa: dc., 12/05/2010 - 02:00

Descripció

Es tracta d'una obertura corresponent a una porta que donava accés al recinte medieval de Carme pel seu costat sud. És en forma d'arc de mig punt molt lleugerament ultrapassat, que conforma el principi d'un pas cobert, que dona accés al carrer Major, i sobre el qual s'hi assenta una vivenda. A l'intradós d'aquest arc s'aprecien les dovelles de travertí que conformen l'estructura. Tenint en compte que és l'únic testimoni de portal de muralla visible en l'urbanisme de Carme i, a jutjar per les reduïdes dimensions del recinte fortificat medieval en el que s'inclou aquesta obertura, molt probablement es tracti de la única porta d'accés que tingué la vila, tant durant època medieval com moderna. Tot i que en origen es tractaria d'un portal, amb posterioritat, la construcció d'una vivenda adossada a la part interna de la muralla li conferí la fesomia de pas cobert que conserva actualment. Contemporàniament s'han realitzat diverses modificacions a l'estructura (la cara externa de l'arc, per exemple, està arrebossada i pintada de blanc), fet que no permet apreciar les seves característiques constructives tot i que l'element conserva la seva essència medieval.

Història

Tot i que no s'ha realitzat cap intervenció arqueològica al nucli antic de Carme que hagi permès corroborar els seus orígens medievals, topogràficament, urbanísticament i arquitectònicament aquests resulten indiscutibles, i el pas de muralla o portal del carrer Major n'és un testimoni fefaent. Alguns autors concreten aquest orígens medievals en una suposada fortalesa musulmana que hauria format part de una pretesa línia defensiva que, a partir del riu Llobregós, anava de Carme a Masquefa. En tot cas, es té constància documental des de l'any 1005 de que el lloc de Carme sempre estigué integrat en el castell termenat de Claramunt, dels senyors del qual depengué jurisdiccionalment. Fou al mes de novembre d'aquell any 1005 quan la vescomtessa Geribergera donà al Monestir de Sant Cugat del Vallès uns alous que posseeix dins del Comtat de Barcelona, en concret al terme del Castell de Claramunt (a l'actual terme municipal de La Pobla de Claramunt). Entre ells trobem "el lloc" de Carme, "et in alio loco, infra terminos de supradicto castro in Claromonte, in locum que dicunt Chazmo alaudem deum, quod ibi habeo vel hereditare debeo per ullaque voces". Tornem a tenir notícia documental de Carme l'octubre de l'any 1167 quan s'establí concòrdia entre els senyors de Claramunt i el capellà de Carme ("villa que vocatur Cazma"). S'hi al·ludeix a la "nove ville de Cazma" o "Vilanova de Carma". El 23 de juny de 1179 a propòsit de les últimes voluntats del difunt "Albertus de Caralt" es troben reunits com a testimonis una sèrie de personatges a l'església de Carme ("ecclesiam de Chazma"). Més endavant, Ramon de Guàrdia deixa mitjançant el seu testament, el qual data del juliol de 1205, a Sant Cugat del Vallès, entre d'altres bens, les esglésies de "s. Martino de Kazma" i "s. Marie de Collebas". Segons F. Sabaté el primer esment documental del castell de Carme data del mes d'abril de 1321, quan l'hereu de la corona, l'infant Alfons, s'hi allotjà per preparar l'assalt al proper Castell d'Orpí. Com hem vist, abans d'aquesta data Carme apareix a la documentació dels segles XI-XIII com a "lloc" i no com a castell termenat, pel que suposem que, en el cas de que hi existís una fortificació, aquesta no exercia ni funcions jurisdiccionals ni defensives. A aquesta denominació s'ha trobat una excepció en un document del segle XII, on coincidint amb una sèrie de mutacions en la situació del lloc, es fa referència a Carme com a "vila". Ja en el mateix segle XII va quedar testimoni escrit de que la família que n'exercia com a castlana portava el cognom "Carme". A finals del segle XVIII la vila ja hauria adquirit una fesomia urbana oberta, perdent bona part del seu caràcter fortificat, segons es desprèn dels "qüestionaris" de Francisco de Zamora: "Este pueblo es abierto y no tiene fortificación alguna, no se sabe que haia sido sitiado, ni que se haia ganado a moros (...). No se halla en este pueblo algún camino Rl. ni hay ventas ni portazgos, peaje, castillería ni otro derecho". Així doncs, la porta que durant segles havia tancat el pas del carrer Major ja hauria perdut la seva funció per aquestes dates.

Bibliografia

ASENSI, R. M^a (1995): "Pas cobert", Carme (Anoia). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.
CATALÀ, Pere (1976): "Comentari marginal", Els Castells Catalans, V, Rafael Dalmau Editor, Barcelona, p. 444-471. CATALÀ, Pere; BRASÓ, Miquel (1976) "Castell de Miralles", Els Castells Catalans, V, Rafael Dalmau Editor, Barcelona, p. 425-426. CARBONELL, Vicenç; CATALÀ, Pere; BRASÓ, Miquel (1976): "Castell de Claramunt", Els Castells Catalans, V, Rafael Dalmau Editor, Barcelona, p. 320-345. SABATÉ CURULL, Flocel (1992b): "Castell de Carme", Catalunya Romànica, XIX: El Penedès, Anoia, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 311. TORRAS, Josep M. (1993): La comarca de l'Anoia a finals del segle XVIII. Els "qüestionaris" de Francisco de Zamora. Biblioteca Abat Oliba, 122. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona.

